

iz Ptujске okolice, knjižničar — V. Valentin Kajnih iz Ptujске okoli-
še, odbornika — Ivan Klemenčič iz
Ptujске gore in Jože Gorup s Po-
lenšaka, pevovodja — Vinko Še-
rona od Sv. Barbare v Halozah.

Na predlog tov. Peska se zviša udnina
na 4 oz. 2 K, isti tov. predlaga, da naše
društvo sodeluje pri jubilejskem koncertu v
Celju in pristopi društvo k Narodni Socialni
Zvezi.

V soc. odsek se na prodlog tov. Šegule
izvolijo tov.: Kavkler, Pesek, Petro-
vič, Lešnik Mirko, Ogorelec.
Gorup in tovarišica Mici Duller-
jeva.

K sklepu predlaga tov. Gorup resoluciji,
ki se sprejmeta soglasno.

1. Učiteljsko društvo za ptujski okraj
ogorčeno obsoja ostudni napad „Slovenca“
in „Naše moči“ na učiteljsko sploh in
posebej na tov. A. Peska.

Učiteljsvo ni pod kuratelo kakega Go-
stinčarja in Lampeta, da bi moralo prositi, če
sme delovati za prosveto ljudstva.

Kot odgovor na ostudni napad izjavi uči-
teljsvo, da bo tembolj delovalo v smislu Pe-
skove brošure „Na delo med ljudstvo.“

2. Učiteljsvo ptujskega okraja izreka to-
varišu Pesku priznanje in zahvalo za njegov
dosedanji moški nastop ter ga prosi, naj se
ne opusti klerikalnih napadov, temveč naj
krepko nadaljuje pričetno delo, ker zavedno uči-
teljsvo bo vedno z njim.

Ker ni bilo drugih nasvetov, zaključijo
tov. predsednik zborovanje, želeč, da bi se v
tekočem letu prav pridno udeleževali vsi dru-
štveniki učiteljskih sestankov. F...e.

Srednješolski vestnik.

**** K reformi srednješolske mature.**
Mnenja o tem vprašanju so jako različna. Ne-
kateri so za popolno odpravo mature, drugi za
omejitev sedanje. Nekateri trde, da matura
nima nobenega pomena za sprejem na visoko
šolo. Ako je temu tako, potem se prav lahko
odpravi, ker je dovršitev srednje šole dokazana
z zadnjim semestralnim izprijemalom. Tisti, ki
hočejo maturo omejiti ter jo smatrajo kot le-
gitimacijo za vstop na visoko šolo, pa zahte-
vajo, da se dijake ne izprašuje iz vseh pred-
metov, ampak le iz tistih, ki so podlaga na-
daljnjim študijam. Tako naj bi dijaki, ki se
posvetijo pravoznanstvu, ne delali mature iz
matematike in prirodoznanstva; modroslovci
pa tudi le iz tistih predmetov, ki so v zvezi z
njihovimi nadaljnjimi študijami, tako naj od-
pade matura za matematiko iz jezikov, zemlje-
pisa in zgodovine. Taka ureditev se nam zdi
prav pametna. Upamo tudi, da se bo večina
za to odločila. Odločitev pa najbrže še ne bo
tako kmalu, ker enketa pri našem minist-
stvu s pravih delom niti pričela ni. Morebiti
se pri tej priliki tudi reši vprašanje o enotni
srednji šoli, ki ima veliko pristašev. Ako se
pouk v klasičnih jezikih preloži v višje raz-
rede ter uvede obilnatni pouk v risanju v
nižje, je vprašanje že napol rešeno. Izkušnja
pač vedno bolj dokazuje, da večina desetletnih
učencev ni sposobna za abstraktni pouk v la-
tinščini na podlagi grške in rimske mitologije
in zgodovine. Ker se učenci uče zgodovine
šele v 2. razredu, bi bil latinski pouk na me-
stu komaj v 3. razredu.

**** Osebnost vest.** Prof. Fr. Brunet,
učitelj telovadbe na ljubljanski realki, je po-
maknjen v 9. činovni razred.

**** Razpisani profesorjski službi.**
Na II. drž. gimnaziji v Ljubljani je s šolskim
letom 1908/9 oddati mesto pravega učitelja za
klasiško filologijo kot glavni predmet in nem-
ščino ali slovenščino kot postranski predmet
ter mesto pravega učitelja za matematiko in
fiziko kot glavna predmeta s slovenskim in
nemškim učnim jezikom. Prošnje do
20. februarja.

malenkost, ki je tem duševnim velikanom
iskreno hvaležna.

I. Ludwig Gumpłowicz, bivši
e. kr. profesor na univerzi v Gradcu:

1. Grundriß der Soziologie.
2. Der Rassenkampf. Sociologische Unter-
suchungen.

3. Sociologie und Politik.
4. Sociologische Staatsidee.
5. Sociologische Essays.
6. Rechtsstaat und Socialismus.
7. Allgemeines Staatsrecht.

II. Gustav Ratzenhofer, e. kr.
Feldmarschallleutnant:

1. Wesen und Zweck der Politik.
(3 Bände.)

2. Sociologische Erkenntnis.
3. Sociologie.
4. Positive Etik.
5. Kritik des Intellekts.

III. Lester F. Ward, profesor socio-
logije na vseučilišču v Providence (Rhode Island):

1. Reine Sociologi. (Iz angleškega.)
2. Sociologie von heute. K. K.

**** Na celjski državni gimnaziji**
je razpisano za začetkom šolskega leta 1908/9
def. učiteljsko mesto za klasiško filologijo in
nemščino kot postranski predmet. Prošnje je
treba vložiti do konca februarja t. l. na deželni
šolski svet.

**** Enketa o reformi srednjih šol**
se je začela 20. t. m. na Dunaju. Posveto-
vanja so trajala štiri dni. Udeležencev je
bilo 60.

Književnost in umetnost.

„Popotnik“. Letnik XXIX. Štev. 1. —
Vsebine: 1. Dragotin Pribil: O duševnem
delu. — 2. Val. Pulko: Metodiki novodob-
nega spisnega pouka, njih nauk in njega upo-
raba. — 3. Ludovik Černež: Ječlanje v
šoli. — 4. J. B.: Uvod v algebro. — 5. Dr.
Fr. Ilešič: Resolucije o slovenskem srednjem
šolstvu. — 6. Ig. Šijanec: Šolsko-higi-
jenski utrinki. — 7. Književno poročilo. — 8.
Razgled: Listek. — Pedagoški paberki. —
Kronika. — Iz te vsebine je razvidno, da se
naš vrli „Popotnik“ lepo reprezentuje ob vstopu
v svoj 29. letnik. Gojimo najboljše nade o
njegovem nadaljnjem razvoju. Tudi v bodočnosti
nam bodi „Popotnik“ revija, ki se lahko z njo
ponašamo pred kulturnim svetom. In da bo res
tako, v to so nam porok neumorno delavni
„Popotnikov“ uredniki in pa njihovi vrli so-
trodniki.

Bericht über das Vorkommen einer
immergrünen Eichenart in Innerkrain.
Von Oberlehrer R. Justin (Trebelno in
Krain). Separatdruck aus der „Oesterreichi-
schen botanischen Zeitschrift“. — Tovariš R.
Justin je znan v našem svetu kot izborni
botanik-strokovnjak. To je dokazal že s pre-
množimi spisi. To dobro ime mu utrja tudi tu
navedeni spis.

Tri častne nagrade za razstavo z
geslom „Otrok“ — eno za 100 K in dve po
50 K — razpisuje „Splošno slovensko žensko
društvo“ v Ljubljani za tri najboljše ilustracije
slovenskih pravljic, oziroma za tri najboljše,
otroškemu pojmovanju primerne slike ali risbe,
ki jim je zajeta snov iz slovenskih pravljic,
bajk ali narodnih pesmi. Glede vposlanih umet-
nin bo razsodjal posebni jury, sestavljen iz
slovenskih umetnikov, literatov in pedagogov.
Vse sprejete slike in risbe se izlože na razstavi
občinstvu na ogled in v nakup. — Slovenski
umetniki naj blagovolijo vposlati svoja kon-
kurenčna dela najkasneje do 15. maja brez
podpisa ter naj predlože v zaprtem ovitku, na
katerem je zapisano geslo, svoje ime in naslov.
Isto geslo naj se zapiše tudi na zadnji strani
slike.

Kulturno delo.

+ Nova ljudska knjižnica. V zadnji
številki smo poročali, da se je čitalnica na
Vrnskem izpremenila v javno ljudsko knjiž-
nico. Čitalniški odbor pa nam piše, da ostane
čitalnica kakor je bila, le svojo društveno
knjižnico je izpremenila v javno ljudsko
knjižnico.

+ Novo društvo. V Ferencih (poli-
tiški okraj Poreč) so ustanovili podružnico
družbe sv. Cirila in Metoda za Istro.

Politiški pregled.

*** Novo ministrstvo.** V delokrog no-
vega delavskega ministrstva, ki ga namera-
vajo kmalu ustanoviti, bo spadalo tudi delo za
povzdigo prometa s tujci. Vodja tega oddelka
postane baje nemški politik, ki pozna potrebe
planinskih dežel.

*** Avstrijska delegacija.** Seja odseka
avstr. delegacije za vnanje stvari in za okupirani
deželi bo dne 30. t. m.

*** Nečelo biti klerikalci.** Klerikalno
časopisje je ostro napadlo ministra dr. Gess-
manna, češ, da je v razgovoru z nekim
madžarskim dopisnikom izjavil, da v programu
krščanskih socialcev ni antisemitizma. Dr. Gess-
mann je nato odgovoril, da ga je dopisnik
vprašal le za klerikalizem, naker je minister
izjavil, da je krščansko-socialna stranka v vseh
verskih vprašanjih na stališču popolne tole-
rance (!) napram drugovernikom ter sploh ni
klerikalna.

*** Volitve v goriški deželni zbor**
bodo 2. marca za splošno kurijo, 4. marca za
kmetiške občine, 6. marca za mesta, trge in
trgovsko-obrtno zbornico, 7. marca pa za vele-
posvetstvo.

*** Za ravnopravnost češkega jezika.**
Odvetnik dr. Valenta je vložil za neko
češko stranko v Jahimovu tožbo v češkem je-
ziku. Sodišče je to tožbo odklonilo, ker ni bila
pisana v nemškem jeziku. Dr. Valenta se je
pritožil na okrožno sodišče v Hebu. Toda tudi
prizivno sodišče je odklonilo, da sodišče v
Jahimovu ni primorano sprejeti češke vloge,
češ, da češki jezik v Jahimovu ni „v deželi
navaden“. Češki poslanci bodo pri vladi ener-
gično protestirali proti ukrepu okrožnega so-
dišča v Hebu ter uvedli veliko akcijo, da se
pripozna ravnopravnost češkega jezika tudi pred
sodiščni hebskega okrožja.

*** Delavsko zavarovanje.** Industrijski
svet je razpravljal dne 8. t. m. o reformi in
izpopolnitvi delavskega zavarovanja. V debati

se je pokazalo, da je industrija uverjena o po-
trebi zavarovanja za slučaj onemoglosti ali sploh
nesposobnosti za delo. Industrija rada prevzame
nase bremena, ako dobi na drugi strani po-
speševanje in podporo. Industrijski svet se je
nato izrekel soglasno za invaliditeto zavarov-
anje delavcev; nadalje je odobril v podrobni
debati na podlagi vladnega programa različne
predloge, tako glede vpisovanja lišnih delavcev
v bolniško blagajnico in v invaliditeto zava-
rovalnico, o vpisovanju nestalnih delavcev v bol-
niško blagajnico, o zvišanju letnih dohodkov
od 2400 na 3600 K, kdor hoče biti oproščen
zavarovalne obveznosti. Industrijski svet se je
tudi izrekel, naj se kmetiški in gozdarski de-
lavci pritegnejo k zavarovanju, in sicer po do-
ločbah reformnega programa. Nadalje se je
sklenilo, da se zavarovanje proti nezgodam
začne že s 14., ne pa kakor sedaj s 16. letom.
Glede malih obrtnikov in malih kmetovalcev
se je sprejela resolucija, ki izreka, da bi bilo
tudi za te sloje želeli zavarovanja za starost in
onemoglost.

*** Novi ban.** Novega bana barona Rau-
cha so sprejeli ob prihodu z Zagreb z živ-
ganjem in gnilimi jajci. Prav mu je, zakaj si
je pa naročil slovesen sprejem! — Rauch
hoče baje osnovati ustavno stranko. To mu nič ne
pomaga, zakaj v Zagrebu bo vladal lahko samo
tisti ban, ki ima za sabo pretežno večino na-
roda. Te pa Rauch nima.

*** Ugodne bolgarske finance.** Leta
1907. je imela Bolgarija 23 milijonov frankov
prebitka, proračun za leto 1908. pa izkazuje še
5 milijonov več dohodkov.

*** Razlastilni zakon v pruski zbor-
nici.** Pruska zbornica je dne 18. t. m. z ve-
liko večino sprejela razlastilni zakon v tretjem
branju. Proti so glasovale svobodomiselnostne
centrum in Poljaki. V imenu Poljakov je Szu-
mann slovesno protestiral proti temu nečlove-
nemu nasilju. Dejal je, da Poljaki sprejmo od
vlade boj za materinsko zemljo. Müller od
svobodomiselnostne stranke poudarja, da se s tem
zakonom krši načelo pravičnosti. Konservativci
in nacionalni liberalci predloga zagovarjajo,
češ, da je interes države, proti kateri delajo
Poljaki, višji od načela nedotakljivosti za-
sebnosti lasti.

*** Pruski državni proračun.** Finančni
minister Rheinbaben je predložil dne 8. t. m.
poslanski zbornici proračun ter podal pregled
o proračunih za leta 1906., 1907. in 1908.
Proračun za leto 1908. izkazuje dohodkov in
izdatkov 3.362.021.686 mark ter so sklepe
vse v primeri s proračunom za leto 1907. za
161.947.756 mark višje.

*** Novi italijanski vojni minister.**
Kralj Viktor Emanuel se je jako prizadeval,
da je postal posl. Casana vojni minister. Kralj
namreč želi, naj bi se utrjevanje
meje proti Avstriji čim prej
dovršilo ter upa, da bo zbornica civilnemu
vojnomu ministru rajša dovolila potrebna
sredstva.

*** Škandal na Francoskem.** Kleri-
kalno časopisje triumfira ter piše o novi pa-
nami, ker so se pri likvidaciji cerkvenega
imetijskega godile velike nerednosti, da se je
bati velikanskega škandala. Iz izkupil baje
manjka nad 10 milijonov frankov, o katerih
se ne ve, kam so izginili. Razni poslanci in
senatorji so dobili za zagovarjanje kot odvetniki
pretirano visoke honorarje. Vlada ima težavno
stališče napram klerikalni opoziciji.

*** Rusija.** Maksim Gorkij je izdal
poziv na vso civilizirano Evropo, naj započne
odločen protest proti ruskemu nasilstvu napram
Finski. — Vsi bivši poslanci ruske dume, ki
so podpisali znani viborski manifest, so bili
razen kmetov Ahdanova in Djačenka obsojeni
vsak na trimesečno ječo. Obsojeni izgube s
tem volilno pravico. Mnogobrojno občinstvo je
prirejalo obsojencem navdušene ovacije. Že v
sodni dvorani so jim metali cvetice; ko je
prišel iz dvorane bivši predsednik Muro-
cev, je začelo od vseh strani med burnimi
klici uprav deževati cvetic in vencev.

Jubilejski dar.

Učiteljsvo — sebi! Tovariš Janko
Likar, učitelj v Ljubljani, za mesec januar
2 K; zadnjič izkazanih 75 K; doslej darovanih
77 K. — Hvale in posnemanja
vredno: Iz Vodice na Gorenjskem je dobil
„konvikto“ blagajnik to-le pismo: „Sklasila
sva, prispevati skozi tri leta vsak po 2 K na
mesec kot jubilejni dar z ozirom na „Tovarišev“
članek: Učiteljsvo — sebi! Zato Vas prosim,
da pošljete 12 položnic v to svrhu in obljubiva
Vam, da pričnemo s 1. februarjem 1908 in
končava s 1. januarjem 1911 s pošiljateljivo
prispevkov. Da pa zaveza velja, se
podpiševa oba. Zdravi Vi in Vaši
dragi! Še en pozdravček Jakobinci! — Julij
Slapšak, nadučitelj in Angela Trost,
učiteljica.“ — Prijatelj nadučitelj, posnemaj
tega svojega tovariša-nadučitelja: pojdi in stori
tudi Ti tako! Konvikto blagajnik Ti bo prav
rad postregel s položnicami, kakor je storil to-
varišu Slapšaku. — Koleginje! Koleginja An-
gela Trostova Vam je pokazala pot; pojdite
za njo!

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v
vseh lokalih, kamor zahaja učiteljsvo!

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvo za
zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so
darovali: g. Karel Rozman, gostilničar in
posestnik v Rudolfovem, 5 K; g. Josip Turk
e. kr. okr. šolski nadzornik v Rudolfovem, 2 K;
vesela družba v Dolškem pri „Krači“ z geslom:
„akt podevan“ 250 K. „Deželna za-
druga brivcev v Ljubljani 35 K
namestu venca na grob svojemu tovarišu Jo-
sipu Gradišu s pripomnjo: „Pooblaščen
od svojih tovarišev izročam slavnemu „Učitelj-
skemu konviktu v Ljubljani“, nabrano svoto
35 K namestu venca umrlemu tovarišu Josip
Gradišu. Omenjena svota se daruje „Učitelj-
skemu konviktu“ zato, ker se gospodje učitelji
z največjo vnemo, požrtvovalnostjo in vstraj-
nostjo žrtvujejo za splošno izobrazbo in omiko
naših potomcev. Vsled tega se slavno vodstvo
„Učiteljskega konvikta“ vljudno naprosi, da
blagohotno sprejme skromno svoto 35 K. Z
odlični spoštovanjem M. Valentič, t. č. načel-
nik „Deželne zadruge brivcev v Ljubljani.“ —
Živili učiteljski dobrotniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so
plačali tile tovariši in tovarišice: Mici Vese-
ličeva iz Budanj, po vipavskem nadučitelju,
ker ji nje nadučitelj ni nič povedal, da je treba
kaj poslati za konvikt, čeprav je dobil od od-
bora tozadevno prošnjo; (čuden nadučitelj! —
Stavec) Učiteljsvo šole Prosek-
Kontovelj (12 K); Fran Miklavčič
iz Livka; šolsko vodstvo Hrovaški brod
na Dolenjskem (2 K); Ivan Paulšek in
Josip Poljanec iz Bačjega, Fran Rus z
Bleda; (kje so pa tovariši in tovarišice? —
Stavec.) Šolsko vodstvo v Črnotičah p.
Črnomkalu; Bl. Tomine iz Globokega;
Fran Scheschark iz Kočevja; večina
šolskih vodstev iz nemškega dela kočevskega
okraja je pa obdoru vrnila prošnje za zbadljivimi
opaskami. (Zakaj? To ni kolegijalno! — Sta-
vec.) Šolsko vodstvo v Št. Janžu na Do-
lenjskem (6 K); Andrej Grčar, Ivan Šega
in Fr. Jaklič, vsi iz Radovljice; Simon
Punčuh iz Šmarja pri Ljubljani; (kje sta
pa kolegiji? — Stavec.) Ivan Kuhar iz
Radomelj; Josipina Vončin iz Lož pri
Vipavi; Anton Petriček, Terezija Kor-
diš, Fran Pristovšek in Rajko
Vrečer, vsi iz Zaleca.

Naša vlada — šulverinske šole in
naše šole. V Šklednju pri Trstu obstoji tri ali
štiri leta zasebna nemška ljudska šola, menda
enorazrednica, ki je pa po komaj dvehletnem
obstanku dobila pravico javnosti. Pa to še ni
dosti. Ravnokar je v uradnem listu našega
ministra razglašeno imenovanje učitelja-voditelja
te škedenjske ponemčevalnice, gosp. Julija
Schmida, definitivnim učiteljem (čin vadniškega
učitelja v X. r.) na e. kr. državni ljudski šoli
na Piazza Lipsia v Trstu. Seveda Julij Schmid
ne bo deloval na šoli Piazza Lipsia, ampak
dobival bo le plačo kot e. kr. učitelj, služil bo
pa nadalje v Šklednju, kakor služijo v Opatiji
na zasebni nemški šoli sami e. kr. učitelji iz
Pulja. S tem imenovanjem je država prevzela
v svojo oskrbo šolo v Šklednju, kjer hoče usta-
noviti nemško naselbino. In naša šola pri Sv.
Jakobu? Toliko je bilo hvalisanja o zaslugah,
nazadnje je pa vse nič. Ali bi ne bilo primerno
zahtevati v ožgled škedenjskega slučaja od
vlade — seveda brez rokavic — da pošle svoje
v Trstu nameščene državne učitelje slovenske
narodnosti v službovanje k Sv. Jakobu, da s
tem omogoči družbi, ustanoviti v Trstu toli
potrebni šol? Seveda, s pokloni ne bomo nič
dostigli, treba pokazati zobe!

Osebnost vest. Tov. Franc Lončar v
Bakitni je dobil zaradi boleznj dopust, na nje-
govo mesto pa pride za suplenta izprašani
učitelj Ivan Gabrovšek.

Osebnost vest na Kranjskem. Absolvi-
rana učiteljska kandidatinja Hermina Bukovi-
čeva je imenovana za provizorično učiteljico v
Kamni gorici.

Osebnost vest na Štajerskem. Za nad-
učitelja v Petrovčah je imenovan Ernest Slane,
nadučitelj pri Sv. Bolfenku. Za definitivne uči-
telje, oziroma učiteljice so imenovani Maks
Drofenik v Lučanah, Tereza Schmidlechnerjeva
pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah, Ladi-
slava Lavričeva v Bučah in Alojzij From pri
Sv. Benediktu v Slovenskih goricah. Za uči-
teljico ženskih ročnih del v Petrovčah je ime-
novana Josipina Tratnikova.

Odlikovanje. Tovariš Pavel Unger,
nadučitelj in šol. voditelj šestrazrednice v Sre-
dišču v ormoškem okraju, je dobil častno sve-
tinjo za 40letno zvesto službovanje.

Tovariš Anton Pesek, šolski vodja v
Narapljah, ki sta ga s pobalinsko sirovostjo
napadla in se iz njegovega slabega zdravja
norčevala nesramna pamfletista v „Slovenec“
in „Naši moči“, je nevarno obolel in dobil
dopust do Velike noči. Vrlemu tovarišu od srca
želimo, da bi kmalu in popolnoma okrevljal ter
potem z novimi močmi udaril po zavodnikih
našega ljudstva — klerikalcih. — Zato mu je
treba suplenta. Kdor bi hotel prevzeti ta posel,
naj se zgasi takoj ustno ali pismeno pri okraj-
nem šolskem svetu v Ptuj.

Poročilo se je tov. Ivo Erbežnik,
učitelj na Bledu, z gđc. E. Rabusevo iz Kosta-
njevice. Bilo srečno!

Nemške ljudske šole v Gabrjih pri
Celju glasom sklepa mestnega odbora celjskega
z dne 30. decembra 1907 ne bodo zi-